

Wybitne osobowości matematyczne w osiemdziesięcioleciu Politechniki Krakowskiej

Jan Koronśki

Politechnika Krakowska

e-mail: jan.koronski@pk.edu.pl

Dzieje matematyki w Politechnice Krakowskiej [5] związane są ze znakomitymi matematykami polskimi [2]. Wydziały Politechniczne Akademii Górniczej (od 1949 AGH) zostały przekształcone w samodzielną uczelnię nazwaną Politechniką Krakowską z przyjętą stosownym dekretem Rady Ministrów (z dnia 07.07.1954 r.) wsteczną datą założenia od 1 lipca 1945 roku. Wydziały te, tzn. Wydział Architektury, Wydział Inżynierii i Wydział Komunikacji od początku posiadały pełną autonomię, wyrażającą się oddzielnym zarządzaniem i administracją, osobnym budżetem oraz senatem, którego przewodniczącym był odrębny prorektor.

Minister Oświaty powołał 16 katedr na tych wydziałach [3, 5] w tym trzy katedry matematyczne. Na początku z tymi katedrami byli związani wybitni i znani [1] matematycy polscy: Mirosław Krzyżański (1907-1965), Władysław Nikliborc (1899-1948), Franciszek Leja (1885-1979), Adam Bielecki (1910-2003), Otto Nikodym (1889-1974), Jacek Szarski (1921-1980), Antoni Plamitzer (1889-1954) i Zdzisław Siedmiograj (1906-1962). Wymienieni tu matematycy przez pewien czas kierowali wymienionymi wyżej katedrami matematycznymi i katedrą geometrii wykreślnej. W 1954 roku Krzyżański został mianowany profesorem zwyczajnym Katedry Matematyki Wydziału Budownictwa Lądowego Politechniki Krakowskiej [1, 4]. Kolejnymi po Krzyżańskim (w 1955 roku przeszedł na UJ) kierownikami Katedry Matematyki w PK byli zast. prof. Zdzisław Siedmiograj (1906-1962), prof. dr inż. Aleksander Lisowski (1919-1976) i doc. dr inż. Janusz Murzewski (1928-2020). Istotnymi wydarzeniami mającymi wpływ na historię matematyki w PK było uzyskanie w latach sześćdziesiątych XX wieku habilitacji przez kilkoro matematyków pracujących w PK [1, 4]. Habilitacje wtedy uzyskali: dr Feliks Barański (UAM, 07.05.1963, prof.), dr Genowefa Majcher (PW, 20.04.1966, doc.), dr Irena Łojczyk-Królikiewicz (PW, 04.03.1968, prof. PK) i dr Jan Bochenek (UJ, 19.06.1969, prof.).

Wszystkie z wymienionych tu osób potem odegrały istotne role i wypełniały bardzo ważne funkcje w utworzonym niebawem w 1970 roku Instytucie Matematyki PK, wywierając zasadniczy wpływ na rozwój kadr naukowych i dydaktycznych w zakresie matematyki w PK. W strukturze instytutowej kolejne

habilitacje uzyskały następujące osoby: dr Teresa Winiarska (PW, 20.04.1989, prof. PK), dr Ludwik Byszewski (PW, 26.04.2000, prof. PK), dr Zbigniew Jeloniek (PW, 27.10.2000, prof. PK), dr inż. Anna Kumaniecka (PK, 04.02.2009, dr hab. inż.), dr Piotr Kot (UJ, 31.10.2013, przeszedł na AGH w 2017 r., prof. AGH) i dr Jan Koroński (PAN, 08.03.2018, prof. PK). W 2019 roku, w PK powrócono do struktury wydziałów złożonych z katedr likwidując instytuty i wchodzące w ich skład zakłady.

W historii Instytutu Matematyki Politechniki Krakowskiej przewinęło się wielu wybitnych matematyków, których sylwetki tu przybliżymy (biogramy encyklopedyczne prawie wszystkich zmarłych matematyków z PK i wybitniejszych geometrów wykreślonych z PK można znaleźć w [2]). W Politechnice Krakowskiej także poza Instytutem Matematyki znajdziemy znaczące sylwetki innych matematyków [2], jak np. prof. Józef Nizioł dwukrotny Rektor PK, czy też dr hab. Andrzej Karafiat (1947-2020) matematyk z byłego Instytutu Informatyki Wydziału Fizyki, Matematyki i Informatyki PK, a także od wielu lat aktywny w USA prof. Leszek Demkowicz (matematyk i inżynier) [1]. Dodajmy tu, że w PK pracowali następujący matematycy - profesorowie zagraniczni: prof. Serhij Lawreniuk (zmarł we Lwowie w 2008 r.), prof. Anatolij Plichko (emeryt), prof. Orest Artemowych (od 2022 w Politechnice Śląskiej) oraz pracują nadal prof. Anatolij Prykarpatski, prof. Władimir Mituszew, a także profesorowie PK: Ihor Mykytyuk i Yosyf Piskozub.

MSC (2020): 01A60, 01A70, 01A73

Literatura

- [1] Archiwum Politechniki Krakowskiej, *Teczki osobowe matematyków związanych z PK*.
- [2] R. Duda (red. nauk.), *Słownik biograficzny matematyków polskich*, Polska Akademia Umiejętności, Kraków, 2024.
- [3] J. Koroński, *Królowa nauk dla przyszłych inżynierów*, Nasza Politechnika, 2012, 4, 5–10.
- [4] J. Koroński, *Mirosław Krzyżański (1907-1965) i jego monografia z równań różniczkowych cząstkowych*, Kwartalnik Historii Nauki i Techniki, 2013, R.58(4), 7–28.
- [5] J. Koroński, *Zarys dziejów matematyki w siedemdziesięcioleciu Politechniki Krakowskiej*, Prace Komisji Historii Nauki PAU, 2015, XIV, 99–115.